

A black and white photograph of five men in early 20th-century attire standing behind a horse-drawn carriage. The man on the far left is seated in the carriage, while the other four stand behind him. They are all wearing hats and coats. The background shows a building and some trees.

Kannakselaista käsityötaitoa parhaimmillaan. Holttisten tekemät kiesit tuotu myytäväksi Jyväskylän torille vuonna 1938. Kieseissä istumassa ostaja, isäntä Karstulasta. Vieressä istuu Arnas Holttinen ja oikeassa reunassa on Oiva Holttinen. Heidän entinen kotipaikkansa oli Sakkola.

Sinfonia Omistettu kotiseudulle

Jos olisin säveltäjä niin loisin ihan sinfonian tästä viimeisten elinvuosien asuinpaikasta. Siinä olisi duuria ja mollia, viulun hienointa vetoa, hellää, pehmeää, hymyilevää iloa, aurinkoista säveltä, joka herättäisi ihmiset ymmärtämään elämän arvokasta rikkautta, hetkien herttaista onnea, kiitosta kun elää. Siinä olisi pianon rikasvivahteista sävelten leikkiä, joka kuljettaisi ajatuksia lapsuudesta vanhuuteen, olisi ylistystä ja hiukan surua, koska joka hetki on niin lyhyt, niin kaatoava, niin armottomasti menneisyyteen menevä. Ja kuinka joka hetki vie osan meistä ja meiltä ainiaaksi vierien vuosien taa. Huilun huu-dahtukset toistuivat silloin tällöin kutsuen ystäviä, rakastettuja muistojen, kiitoksen sinfoniaan:

Elämän vuosien, pohjolan lapsen vuodenaikojen vaihtelevaan luonnonyhteyteen. Talven valkeus rauhahallisin lumisatein, pyryilmojen ulvahduksin. Auringon timanttikimmellys kiteisillä hangilla. Suksen

ladun johtaessa metsän kätköön, kutsuen nauttimaan talven raikkaudesta, lumihiihtaleiden muotokauneudesta.

Kevään ihmeestä sävellys olisi niin voimakas, ettei kukaan voisi kuunnella sitä heltymättä, ymmärtämättä miten pieniä me olemme käsittämään täydellisesti luomisen suurta työtä. Ja kuitenkin olemme osa samaa alkuainetta, yhtä ja samaa luontoa ja Suurta Luoja.

Kesän kohdalla sinfonia olisi täynnä täyttymyksen riemua, tuoksuva kukkakenttää, lainehtivaa viljapeltoa, karjankellon kalkahdusta ja lehmisavun turvetuoksua. Vä-reilevää, kimmaltelevaa järveä ja tyyntä, rantoja heijastavaa rauhaa. Järven antimet kalamiesten tuomina valmistettaviksi makoisiksi nuotiolla, iltojen juhla-ateriaksi. Kirkas kuu valaisee kesäisen maiseman hopeiseen hohtoon, lehtien kahinan lakatessa, nuotion hiilloksen sammuessa. Ja tummat yöt, jolloin tähdet kirkkaimpina kiiluvat, jolloin

Kevätaamu

Kaunis on kevätaamu!
Iloa tulvillaan.
Punarinta satakieli
jo pihalla kävelee,
pesäpaikkaa innolla katselee.
Kaunis on kevätaamu,
kun maa huokuu elämää.
Puiden silmut jo turpoaa.
Ruoho mullasta kurkistaa.
Lammikoissa sammakot
kuorossa kurnuttaa.
Jotain uutta ja ehjää
syntyy sielussa ihmisenkin,
kun kevätaamu kauneudellaan
mielen lumooa.
Kaunis on kevätaamu!

KI P

Kullero

Kotiseudun pelloilla
vielä kasvatko kullero?
Kuinka kaunis ja tuoksuva
olit mielestäni keltainen pallero.
Villinä kasvoit siellä
peltojen tulppaani.
Jospa edes kerran vielä
kimpun kerätä voisin
kaunista kukkaa kotiseutuni
pelloilla!

KI P

yö kietoo ihmisen tuoksuvaan hun-tuun kesäyön äänien lumoukseen.

Ja vihdoinkin tulisi syksy. Sadon korjuu. Tulosten lasku. Elämän syksyllä nähdään, mitä annoimme, mitä saimme. Metsien loistava, silmiä häikäisevä värikylläisyys ja syksyn kuulakas ilma antaa rohkeutta elää edelleen iloiten uuteen talveen, kevääseen ja kesään luonnon loputtomassa kiertokulussa.

On onnellista olla Pohjolan lapsi! Kiitos täyttää mielen.

Klaudia Pelkinen

Nikolai Pekkanen, kyläsuutari Riiskasta

Muistojen aarrearkusta näyttää löytyvän uskomattoman paljon aineistoa. Lapsena ja nuorena muistiin jääneet tapahtumat ja maise-mat elävät yhä ihmeen selvinä mielessä. — Palailenkin sinne Su-vannon rantamaisemaan ja Riis-kaan, Tuokonmäen kauniille näkö-alapaikalle, josta näen Riiskan "lai-varykin" ja sen lähellä suutari Ni-kolai Pekkasen siistin, keltaisen ta-lon.

Nikolai Pekkanen toimi kyläsuu-tarina Riiskassa niin kauan kuin muistini yltää lapsuuteen.

Hän oli perheemme ja varsinkin isän läheinen ystävä ja kumppani. Nikolai oli työssään taitava. Työtä hänellä näkyi olevan paljon. Hän oli jalkainvalidi ja ehkä juuri siksi valinnut suutarin ammatin.

Miten monet riiskalaiset lienee "kengittänyt"? Uskon, että heitä oli paljon.

Kun olen Nikolai Pekkasen enti-siä "kenkäasiakkaita" niin lienee paikallaan muistella senaikuista kenkien valmistusta. — Asiaan kuu-lui, että ensin Nikolai otti mitan jalasta ja sen koosta. Mitanotto-matkalla oli vanhempi mukana, nähtävästi valvomassa, että kengäs-tä ei vain tulisi liian pientä. — Ni-kolai otti sanomalehdestä leikatul-la nauhalla jalasta mittoja vähän eri puolilta. — Mieleeni on jäänyt näiltä matkoilta, että kenkä piti olla mieluummin liian suuri kuin

Nikolai ja Anni Pekkanen siirtolaisina.

liian pieni. Kenkien valmistuminen oli pitäjälle niin suuri ilonaihe, et-tä piti kokeilla miten kengät kulke-vat taaksekin päin.

Nikolai asui kahden vanhan äi-tinsä kanssa. Ennen talvisodan al-kua äiti kuoli ja Nikolai avioitui Anni Härkösen kanssa, joka oli ol-lut hänen talouttaan hoitamassa äi-din sairastellessa.

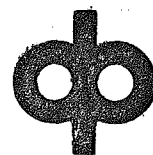
Vanhempani olivat Nikolain ja Annin vihkiäisissä Riiskassa. Anni Härkönen oli kotoisin Metsäpirtis-tä Laatokan rannan puolesta. Niko-lai haki maitoa kodistani ja samal-la hän oli vieraanamme. Isä kävi myöskin Nikolaille vastavierailulla viipyen joskus myöhäiseen yöhön.

Viimeinen muistikuvani Nikolai Pekkasesta on jatkosodan ajoilta Riiskasta, jossa Nikolai silloin asui.

— Olin tulossa Kivennavalta, jos-sa olin "armeijan leivissä". Tarkoi-tukseni oli käydä Mustassaniemes-sä tatiäni, Emma Repoa, katsomas-sa, ja taitoin taivalta jalkaisin lä-hetyen Tuokonmäen rinnettä. Niko-lai oli huomannut kulkuni ikkunas-taan ja sanoi isälle, joka oli osu-nut juuri silloin kylälle: "Tuos männyö tei Elsa". — Yllätys oli suuri, kun poikkesin Nikolain ta-loon ja tapasin isäni. Häinkin oli vain lyhyellä kotiseutukäynnillä.

Majanmajoille on muuttanut ky-läsuutari Nikolai Pekkanen ja mo-net hänen aikalaisistaan. Nykyaika kulkee eteenpäin milloin rauta-an-turoin, milloin taas piikkikantaken-gin, mutta tuskin ne, jalkojen mu-kavuutta ajatellen, ovat kyläsuuta-rin tekemien kenkien veroisia. E T

MAASEUTUVÄKI

Lempäälän-Viialan Osuuspankki

Viisi palveluvalmista konttoriamme: Lempäälässä, Viialassa, Kuljussa, Sääksjärvellä ja Säijässä ovat käytettävissänne varoja sijoittaessanne, edullisesti, myöskin tarvittaessanne luottoa tarpeisiinne.

Kääntykää luottamuksellisesti puoleemme kaikissa raha-asioissanne.

Huuhkan poika

Ihmisen on helpompi kestää vihlavaa totuutta kuin salamyhkäistä epätietoisuutta.

Pietari Huuhka kärsi eniten siitä, että hän ei tietänyt, mistä joutu Martin menettely savottatuvasa. Sitä hän näinä aikoina Annin kanssa mietti ja aprikoi pääsemättä kuitenkaan mihinkään tulokseen. Moisioniekan määräämä häätö ja mahdollisesti antamat lyönnitkään eivät olisi olleet mitään outoja, käsittelemättömiä, sillä olihan sellaista sattunut ennenkin, niitä asukkaat muulloinkin saivat ja sellaisinaan ne kärsivät, mutta Martin teon outoutta ei Pietari eikä Anni tajuneet. Haastelivatpa he mistä tahaansa, aina kiertyivät ajatukset siihen: miksi Martti teki niin sopimattomasti. Tunsivathan he pojan paremmin kuin kukaan muu, ja siksi he eivät olisi jaksaneet mitenkään uskoa sitä, että HAN olisi pahoittanut vanhempansa, saattaen heidät hetkessä puille paljaille. Niin oli kuitenkin käynyt. Poika matkasi teillä tietymättömillä, kasakat kuulivat ajaneen häntä takaa kuin otusta, ja Huuhkan tupa oli autio...

Holman Simo kertoi sieltä rahtimatkalta tultuaan moisioniekan tah- toneen Lillaa hoviin askareille, su- rittamaan alustalaispäivätyötä. Hän sanoi koettaneensa tyttöä puoltaa ja sitten lähteneensä tuvasta her- ran käskemänä. Martti oli jäänyt rukkasta etsimään. Enempää eivät olleet kuulleet huuhkalaiset eikä kukaan muukaan. He tiesivät vain pojan lyöneen Tenikkaa. Mikä saat- toi Martin näin hullaantumaan? Ta- pahtuiko se tytön vuoksi? Tähän mahdollisuuteen eivät vanhemmat löytäneet tukea, sillä ei oltu huo- mattu mitään yhteenvetoa pojan ja tytön välillä. "Jos naskali on säkis- sä, niin näkyviin se pistäytyy koh-

dasta tahi toisesta", arveli Pietari asiasta, ja sellaisekseen se sillä ker- taa jäi.

Marttiin nähden tuli asia vain yhä pahemmaksi. Samoin se kävi yhä kohtalokkaammaksi Pietarille- kin.

Moisionieka kuulutti kirkossa, et- tä Huuhkan pojan kiinnioittamises- a ja hoviin saattamisesta annetaan sadan ruplan palkinto ja että ilmoit- taja saa Huuhkan tilan ja talon asuttavakseen. Samalla ilmoitet- tiin tälle lahjoitusmaa-alueelle saa- puvan lisäksi kaksikymmentä ka- sakkaa kurin pitoa varten ja mai- nittiin mihin taloihin ne majoite- taan.

Kirkkoväki kuunteli tätä henkeä- vetämättä, samoin kuunteli Pietari- kin, istuen jalkapuuassa kirkon ovenpielessä, toinen puoli tukasta pois ajettuna.

Huuhka ei ollut totellut häätö- tilaisuudessa annettua määräystä, moisioniekan puheille menemisestä, oli pelännyt lyöntejä ja miettinyt: "ei tässä minulle enää ole mitään menetettävää vaikkon lähdekään, ei ole poikaa, ei hevosta, ei kotia." Sitten tulivat kasakat sunnuntai- aamuna Pietaria hakemaan. Leik- koivat lähtiessä puolen tukkaa, vei- vät miehen kirkolle ja asettivat ja- lat loviin, lukiten häpeäpuun kan- nen. Siinä istui mies kirkkoajan kuin pelättimeksi asetettu varis.

Tenikka ei nähtävästi aikonut helpolla otettaan hellittää. Hän oli saanut päähänsä, että poika oli saa- tava käsille millä keinoin hyvänsä. Tyttöön nähden teeskenteli mois- niekka välinpitämättömyyttä, sala- takseen siten asian laidan ylempien- sä ja alempiensa silmissä, mutta todellisuudessa halusi hän yhtä kiihkeästi tavoittaa Lillankin, sillä tällöin hän vasta saisi täysin kui- tata kostontunteensa Huuhkan po-

jalle. Siksi hän toimikin isäntä viek- kaasti, säälimättömästi ja pontevas- ti. — Häntä HOVIN HERRAA oli ropottilainen lyönyt kasvoille. Tä- mä tervasi Tenikkaa ja sai hänessä vireille kaikki koston vaistot. Isä oli saanut jo rangaistusta, tuntu- vaa ojennusta kurittomasti kasva- tetusta pojastaan, ja tässä kohden tunsikin hovinhoitaja tyydytystä, mutta poika vielä piileksi, oli pako- salla. Tenikka luuli kuitenkin val- lallaan, voimallaan ja älyllään saa- vansa vielä karkulaisen kiinni.

Räsymatto

Räsymattoa kudon-
mä pitkää ja kaitaa.
Sen kuteeksi laittaen
räsyistä paitaa.

Reunat mä huolella kääntelen,
kuteet sen viriään vääntelen.
Suksia kun poljen
niin niidet ne nousee!

Sateenkaaren väristä
mä mallia hain.
Ja kohta jo mattoni
valmiiksi sain.

Kyllä työ aina luistaa
kun värit vain muistaa!
— Leikkasin irti ja sidoin päät.
Kohta sen lattialla valmiina näät.

Ai, ai! Miten tuli tummaa?
Olis väriä pitänyt kirkastaa!
Joskus elämäkin on tosin kummaa
ja aika sen aina parantaa!

A L

Ajatuksia

Vietetty on naisten vuotta.
Lapsen vuosi laadittu.
Nyt on ympäristön vuosi.
Luonnon vuosi. Runon vuosi.
Sitä sakkolalainen suosi!

A L

Karjalan Liiton toiminnanjohtaja Paavo Suoninen:

Karjalan Liitto — etujärjestöstä karjalaiseksi kulttuurijärjestöksi

Viime sotiemme seurauksena Suomi joutui luovuttamaan Neu-
vostoliitolle Karjalasta yli 24.700
nelökilometrin suuruisen alueen.
Se muodostui 3 kaupungista (Vi-
puri, Sortavaala, Käkisalme), 2 kaup-
palasta (Koivisto, Lahdenpohja),
39 kokonaan luovutetusta maalais-
kunnasta, 5 lähes kokonaan luovu-
tetusta kunnasta sekä 16 osittain
luovutetusta kunnasta. Yhteensä
Karjalan luovutus koski siis 65 kun-
nan alueita. Tällä alueella asui yh-
teensä noin 420.000 henkeä, jotka
joutuivat etsimään itselleen uuden
asuinsijan jäljelle jääneessä kanta-
Suomessa.

Siirtoväki perusti jo v. 1940 etu-
järjestökseen sijoituskysymyksiä,
korvausasioita ja muita yhteisiä
etuja ajamaan Karjalan Liiton. Jat-
kosodan aikana suuri osa karjalai-
sia pääsi palaamaan kotiseudul-
leen, mutta sodan päättyessä oli
edessä uusi evakkotie. Karjalaisten
sijoittuminen kaikkienensa onnistui
erinomaisella tavalla, jopa niin että
esim. Karjalan Liiton toimistossa
käy edelleenkin ulkomaalaisia tut-
kijoita asiaan perehtymässä, onhan
vastaavanlaisia pakolais- ja väestön-
siirto-ongelmia edelleen ajankohtai-
sina eri puolilla maailmaa.

Sitä mukaa kuin taloudelliset ky-
symykset ovat tulleet Liiton koh-
dalla loppuunkäsittelyiksi on liiton
työ suuntautunut kulttuurin saral-
le karjalaisuuden vaalimiseksi ja
perinteiden siirtämiseksi tuleville
sukupolville. Tällä hetkellä Karja-
lan Liittoon kuuluu 298 karjalais-
seuraa, 15 piirijärjestöä, 30 pitäjä-
seuraa, 38 kuntasäätiötä ja 108 muu-
ta jäsenjärjestöä, eli yhteensä 489
erilaista karjalaisyhteisöä.

Karjalaisen kulttuurityön tehtävät

Karjalaisessa kulttuurityössä ja
karjalaisuuden vaalinnassa on kol-
me tärkeitä tehtäväkenttää:

1. tallentaminen
2. elävöittäminen
3. tunnetusitekeminen

Kiireellisin näistä on epäilemättä
tallentamistyö, sillä esim. muisti-
tiedon haltijoiden lukumäärä on no-
peasti hupenemassa. Evakkoon läh-
teneistä 420.000 henkilöstä oli vuo-
den 1960 yleisen väestölaskennan vi-
rallisten tilastojen mukaan Suomes-
sa jäljellä noin 270.000, vuoden 1970
vastaavan tilaston mukaan noin
250.000, ja kun poistumistahti van-
himmassa päässä on yhä tihene-
mässä, lienee luovutetussa Karjalas-
sa syntyneitä Suomessa jäljellä
tällä hetkellä enää alle 200.000 hen-
keä. Näistäkin suuri osa on pie-
nenä lapsena evakkoon joutuneita,
joten omakohtaista muistitietoa
omaavien luku on sitäkin pienem-
pi.

Tallentaminen

Paljon on tietoa saatu tallenne-
tuksikin. Jokaisesta kokonaan tai
lähes kokonaan luovutetusta kun-
nasta on julkaistu oma historia tai
pitäjäteos, joistakin useampiakin
kirjoja. Esim. parhaillaan on tekeil-
lä 5-osainen Viipurin kaupungin
historia, josta kolme osaa on jo
valmiina. Lisäksi on ilmestynyt kar-
jalaisia kihlakunnanhistorioita, ky-
läkuvauksia, teoksia eri aloilta, ku-
ten luovutetun Karjalan työväenliik-
keen historia, säästöpankkiliikkeen,
osuuskassaliikkeen, eri koulujen ja
oppilaitosten, Karjalan urheilun,
teatterin, maanviljelysseurojen ja

muiden yhdistysten historioita,
muita kirjoja ja myös yksityisiä
elämä kertoja. Tutkimuksen edisty-
essä Karjala-aiheisen kirjallisuuden
määrä on edelleen kasvamassa. Ja
merkittävää elävän elämän tallenta-
mista sisältyy myös moniin Karja-
lasta kertoviin kaunokirjallisuuden
tuotteisiin.

Tieteellisen keräystyön tuloksena
on saatu talteen runsaasti karjalais-
ta paikannimistöä, murrenäytteitä
niin paperille kirjoitettuna kuin
nauhoitettunakin, kansanmusiikkia,
tanhuja, valokuva- ja elokuva-aineis-
toa, juhlatapoja, kuten praasniek-
ka-, kihupyhä-, rotina ja virpomis-
perinnettä jne. Keräystoimintaa jat-
ketaan edelleen monien eri laitos-
ten ja yhteisöjen voimin.

Esineellinen tallennus

Myös esineellisellä puolella on ke-
räystyö käynnissä. Yhden suuren
karjalaisen museon perustamis-
hankkeesta on taloudellisista syistä
jouduttu luopumaan. Sen sijaan
museokysymyksessä on päädytty
eräänlaiseen keskitettyyn hajasijoi-
tukseen siten, että Viipurin ja Kan-
naksen esineistöä kootaan pääosin
Etelä-Karjalan Maakuntamuseoon
Lappeenrantaan, Sortavalan ja Laa-
tokan Karjalan esineistöä pääosin
Pohjois-Karjalan Maakuntamuseoon
Joensuuhun, jossa on mm. Sortava-
lan kaupunginmuseon kokoelmat
hyvänä pohjana, ja ulkosaarten esi-
neistöä pyritään kokoamaan pää-
osin Kotkan museoon. Tämän lisäk-
si pyritään jokaisen luovutetun Kar-
jalan pitäjän nykyisen sijoitusalueen
johonkin museoon järjestämään
kyseisen pitäjän oma osasto. Esim.
Riihimäen kaupunginmuseossa on

jo laaja Antrea-osasto, Lounais-Hämeen museossa Forssassa Muolaan osasto jne.

Arkistoineiston keruussa on päädytty keskitettyyn ratkaisuun, siten että Karjalan Liiton yhteyteen Helsingin Karjalataloon on perustettu Karjalaisten Yksityisarkistojen Keskusarkisto, johon kootaan sekä yksityisten henkilöiden että karjalaisten yhdistysten arkistoja. Esim. karjalaisseurojen arkistoinen lienee eräs parhaita lähteitä, kun aikanaan laaditaan historiallinen kokonaisuus karjalaisten siirtymisestä ja sijoittumisesta kanta-Suomeen.

Elävöittäminen

Kootun perinteen ja muun aineiston elävöittäminen on karjalaisuuden jatkumisen kannalta yhtä tärkeätä kuin tallennustyökin. Koko Karjalan Liiton voimakas ja yhä laajeneva nuorisotyö pohjautuu perinteen elävöittämiseen tanhuineen, kansanmusiikkeineen, leikkeineen, opintokerhoineen, kansanjuhlineen,

erilaisine tapoineen ja tottumuksi-neen jne. Elävöittämistyön aktiivisuuden kaunis esimerkki on pääkaupunkiseudun karjalaisyhteisöjen ohjelmaansa ottama Kihu-pyhäta-pahtuma, jonka kirjailija Kyösti Skyttä on koonnut Jääsken kihlakunnasta tallennetun perinteen pohjalta. Kihut on esitetty Seura-saaren ulkomuseoalueella. Vastavanlaisia tapahtumia on suunniteltu rotinaperinteestä, praasniekkaperinteestä, viipurilaistapahtumista jne. Myös elävän praasniekkaperinteen synty keskellä Savoa Pielavedellä ja uudelleensyntyminen Karjalan maisemissa Ilomantsissa on ilahduttava osoitus karjalaisperinteen elävöittämisestä.

Mualla maassa asuville karjalaisille ja heidän jälkeläisilleen on karjalaisuuden elävänä pysymisen kannalta tärkeätä yhteydenpito nykyiseen jäljellä olevaan Pohjois-Karjalaan ja Etelä-Karjalaan. Täällä lähin tavataan karjalaisuus vielä omilla sijoillaan elävänä jokapäivän todellisuutena, josta siirtokarjalaisetkin voivat ammentaa uskoa ja voimaa toimintaansa. Tässä mielessä esim. viimekesäiset Karjalan Liiton Kesäjuhlat Bomban yhteydessä Nurmeksessa olivat erityisen tärkeät sinne saapuneelle karjalaiselle juhlaväelle eri puolilta maata. Yhtä tärkeätä on saada karjalaisperheet lapsineen suuntaamaan omat lomamatkansa nykyisen Karjalan alueelle. Vuorovaikutus on molemmin puolin hyödyllinen: Samalla kun siirtokarjalaiset ammentavat täältä

elävää karjalaisuutta he tuovat matkailutuloa nykyiseen Karjalaan ja muodostavat merkittäväksi goodwill-voimaksi Pohjois- ja Etelä-Karjalan kaikinpuolisessa kehittämisessä.

Tunnetuksitekeminen

Edellä mainitut julkiset ja tutkimukset sekä elävöittämistapahtumat palvelevat samalla karjalaisuuden tunnetuksitekemisessä. Ne tuovat karjalaisen kulttuurin eri ilmenismuotoineen niin karjalaisten itsensä kuin muidenkin tietoisuuteen. Samaa tarkoitusta palvelevat Karjalan Liiton Kesäjuhlat ja muut jokavuotiset suuret karjalaistapahtumat. Onhan joka kesä jokaisena viikonvaihteena useita karjalaisia pitäjäjuhlia eri puolilla maata. Kaiken kaikkiaan ne kokoavat vuosittain yhteen kymmeniätuhansia karjalaisia. Juhlien merkitys karjalaisen keskeisenä yhteydenpitäjänä on korvaamaton, ja samalla nämä suuret juhlat tuovat karjalaisuutta muunkin kansan katseltavaksi. Kohokohtia tässä mielessä ovat joka viides vuosi Helsingissä pidettävät Karjalaisten Suurjuhlat.

**POLKUPYÖRÄT,
MOPEDIT,
VARAOSAT JA
TARVIKKEET.
URHEILU- JA
KALASTUS-
VÄLINEET.
TUNTURI-
TUOTTEET.**

Lempäälän Pyörä

**M. TOIVA
LEMPÄÄLÄ
PUH. 750 286**

VEIKKO SOKURA

**Erikois-
hammasteknikko**

TAMPERE

**Mäkipäänkatu 39—41 II kerros
Puh. 56 615**

Pärssisen Konepaja

35500 KORKEAKOSKI - PUH. 935 - 81204

Valmistamme mm:

- TERÄSHALLEJA, OVIA JA IKKUNOITA
- AUTON LAVOJA YM. KULJETUSKALUSTOJA
- KORISTETAKOTÖITÄ
- TRAKTORIN TYÖVÄLINEITÄ

Kuolleita

Maanviljelijä Väinö Vihtori Vuorinen syntyi Sakkolassa 16.12.1897. Kuoli Pikkonlinnassa vaikean sairauden murtamana 8.4.1980 ja siunattiin haudanlepoon nykyisellä kotiseudullaan Viialassa 19.4.1980. Dir.cant. Kauko Laitisen soittaessa "Sen suven suloisuutta" kantoivat lähiomaiset Väinön arkun kirkkoon. Tirehtööri Laitinen lauloi Hannikaisen "Niinkuin muuttolintusen tie" ja saattoväki veisasi virren.

Siunauksen toimitti khra Arvi Kuoppala, puhuen mieliä herkistävästi, että nyt pitkän iän saavuttanut elämän matkaa pääsee rakastamansa isänmaan multiin ja sivuten hellävaraisesti puheessaan Väinön lukuisia elämäntoimintoja.

Kun omaiset, ystävät ja järjestöt olivat laskeneet kukkansa Väinön arkulle, veisattiin virsi ja "Narvan marssin" sävelten raikuessa siirrettiin arkku kirkkomaalle.

Arkun edessä kulkivat Vapaussoturiveljet, kantaen Suomen sinivalkovärein somistettua havumiekkää, jonka he antoivat seurata Väinön mukana hautaan.

Kun kumpu oli kukitettu ja matkavirsi 600 veisattu, siirtyi saattoväki seurakuntasaliin muistojuhlaa viettämään. Tarjoilun ohella jatkettiin veisuuta ja muisteltiin ajan ra-

jan taakse siirtyneen aseveljen lukuisia sotaretkiä ja niitä monia rattoisia yhdessä olon hetkiä.

Dir.cant. Laitinen lauloi Maasilan hautalaulun "Niin joutui hetkes maan matkamies" ja Klemetin "Lidellyt oon leivon lailla", sekä kaikki yhdessä "Mun kanteleeni kauniimin..."

Omaiset lukivat muistoadressit ja khra puhui vielä Väinön muistolle, sanansa niin havannoiden, että vaikkapa rintamalle lähtiessä nimeämme ei täydennysmiesten luettelosta löytyisikään, voisimme matkalla oltaessa todeta iloksemme, että olemme kuitenkin kelpuutettuja ja hyväksytyjä mukaan otettaviksi... Väinö Vuorisesta voimme aivan hyvällä syyllä sanoa, että hän todellakin oli soturi. Hän osallistui Suomen vapaussotaan 1918, oli veljeskansamme Viron ja Latvian vapaussodassa 1919, sitten talvisodassamme ja jatkosodassakin.

Väinö seurasi erittäin tarkasti kaikkia maailman tapahtumia ja vietti osan ajastaan kirjallisuuden parissa, joten hänen tietomääränsä oli erittäin rikas ja monipuolinen. Hänen mieliharrastuksiinsa kuuluivat: metsästys, kalastus, shakinpelu ja kuorolaulu. Niihin hän paneutui innolla ja tarmolla. Varhaisvuosinaan hän osallistui urheilutoimintaan ja sittemmin nuorisoseuran rientoihin, ollen johtokunnan toiminnossa mukana. Karjalaseurassa ja yhteismetsän hoitokunnassa hän oli aivan näihin vuosiin saakka.

Väinöä jäi kaipaamaan omaisten lisäksi laaja ystävä- ja tuttavapiiri.

TEM

Mimmi Nyberg os Kallonen syntyi 9.1.1912 Sakkolan Lapinlahdessa, kuoli 4.4.1980 Helsingissä.

Elsa Helena Kuusisaari os Rekomaa syntyi 16.8.1915 Sakkolassa, kuoli 12.4.1980 Helsingissä. Hän toimi Helsingin Sakkola-seuran rahastonhoitajana vuosikautia.

Kelloseppämestari Niilo Pettiinen syntyi 6.12.1891 Lappeenrannassa, kuoli 24.4.1980 Lappeenrannassa. Hän asui ja harjoitti kelloseppämättä Sakkolan Riiskassa vuosina 1917—27 ja muutti täältä Käkisalmeeen jossa hänellä oli kelloliike aina talvisotaan saakka.

Hän on kirjoittanut Suvannon Seutuun muistelmia Sakkolassa olonsa vuosilta, joista ei puuttunut asiaa eikä huumorikaan ollut vierasta.

Vuosia täyttäneitä

80 VUOTTA täyttää 27.6.1980 Anna Uosukainen Toijalassa. Hän on Sakkolan kiviniemeläisiä. Hän on käynyt Petäjäjärven emäntäkoulun, jonka jälkeen oli ylijohtaja Branderilla taloudenhoitajana ja Suomen Nuorisopistolla emäntänä Mikkeliissä. Kotiseutu- ja sukulaisrakkaus toivat hänet takaisin Kiviniemeen, jossa Anna Uosukainen oli puhelinvälittäjänä talvisotaan saakka. Osallistui talvi- ja jatkosotaan, täyttäen velvollisuuttaan puhelinvälittäjänä, jota tehtävää jatkoi eläkevuosiinsa saakka.

Anna Uosukainen toimi Kiviniemen nuorisoseurassa, Lotta-järjestössä, laulukoorossa ja Martoissa. Kuorolauluun hän on osallistunut myös uusilla asuinsijoillaan ja laulaa vieläkin Toijalan eläkeläisten sekakuorossa.

Toijala on nykyinen kotipaikka, jossa Anna Uosukaisen eläkevuodet ovat harrastusten parissa siirtyneet muistojen pariin. Onnittelemme.

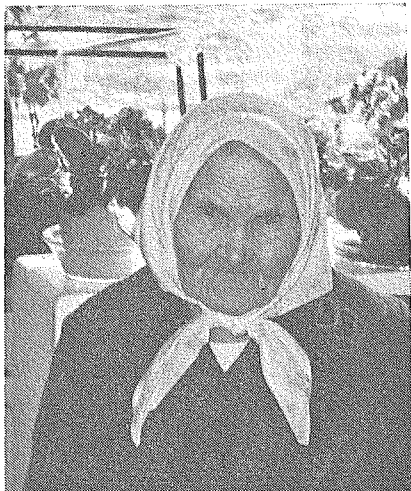
80 VUOTTA täyttää 27.7.1980 Selma Suokas Tampereella. Sakkolan Kiviniemi on hänen entinen kotikylänsä, jossa lapsuus ja parhaat nuoruusvuodet hän vietti. Selma Suokas osallistui sanitääritehtävis-

sä jo vapaussotaan. Kiviniemen nuorisoseuran esinainen hän on ollut. Harrastuksista mainittakoon näytteleminen, juhlat ja retket, jopa Virossa käynti. Lotta- ja Marttatyöhön on Selma Suokas ottanut osaa aktiivisesti. Hän on ollut innokas järjestöihminen.

Toistakymmentä vuotta ennen talvisotaa Selma Suokas muutti Tampereelle Rintamamieskerholle ravintolakassanhoitajaksi jota tointa hän jatkoi eläkevuosiinsa saakka.

Tampereesta tuli Selma Suokkaale uusi kotiseutu, jossa hän viettiä eläke- ja vanhuuspäiviään.

Entiset naapurit onnittelevat!

97 VUOTTA täytti 18.5. 1980 Helena Ukkonen os Korkka poikan-sa Johanneksen luona Virroilla. Hän on syntynyt Metsäpirtissä ja entinen kotikylä Sakkolassa oli Lapinlahti.

75 VUOTTA täytti 13.5. 1980 Aino Paukku os Nuora Nokian Linnavuoressa. Merkkipäiväänsä hän vietti lastensa ja lähiomaisten parissa.

75 VUOTTA täytti 11.6. 1980 Iivari Nuora Lempäälässä. Ennen talvisotaa hän viljeli kotitilaansa Sakkolan Kiviniemessä ja toimi samalla A. Ahlström Oy metsätyönjohtajana, jota tehtävää hän hoiti Lempäälässä aina eläkevuosiinsa saakka.

Kiviniemen nuorisoseuran toiminnassa hän oli mukana johtokunnassa rahastonhoitajana. Eläkevuosiin Iivari Nuora viettiä kotonaan Lempäälässä.

70 vuotta täytti 16.6. 1980 Elma Anna Rouvari Pirkkalassa. Entinen asuinpaikka oli Sakkolan Kiviniemi.

60 VUOTTA täytti 14.6. 1980 Kaija Margareta Lindholm os Vanhanen Pirkkalassa. Hänen entinen asuinpaikkansa Sakkolassa oli Kirkonkylä.

60 VUOTTA täyttää 7.7. 1980 Saima Rantsi os Nuora Jyväskylässä. Hän on syntynyt Sakkolan Riiskassa.

50 VUOTTA täytti 10.3. Eila Kekki os Leinonen Tampereen Peltolammilla.

50 VUOTTA täytti 4.5. 1980 Lauri Matti Pitkänen Pirkkalassa. Hänen entinen kotikylänsä oli Sakkolan Viiksanlahti.

50 VUOTTA täytti 16.6. 1980 Eino Oskari Koppanen Pirkkalassa. Hänen asuinpaikkansa Sakkolassa oli Luprikkala.

Jukka Niemi

Vesilahti

PÄÄMYYMALAMME

ja

MYYMALAAUTOMME

PALVELEVAT TEITÄ

Matti Antinpoika

Sain lahjaksi Savonlinnan Kaupungin Historian.

Kuivaa tekstiä, täytyy myöntää, vain pelkkiä vuosilukuja ja vanhoista arkistoista kaivettua asiaa menneiden vuosisatojen takaa.

On ymmärrettävää että näin on, sillä historian tosiasiallinen tarkoitushan on pelkkiin tosiasioihin tukeutuen antaa lukijalleen todellinen kuva siitä, mitä menneet vuosisadat ovat itseensä kätkenneet.

Näin ollen siis voidaan sanoa, että historioitsija on taiteilija joka menneisyyden muruista kokoaa kuvan, jonka lukija saa maalata mieleisillään väreillä, sekä elävöittää sen yksilöllisen mielikuvituksen antamin antimin.

Lukija joka osaa eläytyä lukeensa kuivaan kerrontaan ja saa historioitsijan pelkistämät jäykät kuvat kulkemaan, löytää kirjastaan salaperäisen ja rikkaan maailman, sillä kirjan jokaiselta sivulta kurottautuu kumpujen yöstä monta mielenkiintoista hahmoa.

Luettuani kirjan ensimmäiset 122 sivua, törmäsin erääseen Kerimäkeläiseen talonpoikais-sukuun jolla myöhäisemmässä vaiheessa oli papilliset suhteet kotipitäjäämme Sakkolaan.

Kyseinen pappi oli varmaan hyvin mielenkiintoinen ja värikäs hahmo, sillä historia, ja historioitsija Mikko Saarenheimo kertoo hänestä näin:

...Tulemme sitten varhaisimmista linnansaarnaajista kiintoisimpaan, joka on Matti Antinpoika (Matthias Andrae) ja joka sukunimestään käyttää vain kirjainta K.

Hänen isänsä oli epäilemättä Jääsken kappalainen Andreas Thomaes Kettunius, joka taas oli Kerimäen Naukkarilasta talollisen Tuomas Kettusen poika. Hänestä polveutui sittemmin sangen huomattava Alapaeusten pappissuku ja samoin sen aateloitu Nordensvan-haara. Matti Antinpoika ollessaan linnansaarnaajana vuosina 1611—1627 rupesi säännöllisesti nimittämään itseään Savonlinnan malmin ja tämän hospitaalin papiksi. Hän puhuu myös Savonlinnan malmin papilasta, joka lienee ollut hänen oma vaatimaton asuntonsa malmilla, sillä varsinaisesta virallisesta pappilasta ei ole säilynyt tietoa.

Tämä pappi, joka oli lujasti kiintynyt Savonlinnan seutuun, jäi ilman virkaa sen jälkeen, kun hän syystä tai toisesta ehkä joutui jättämään tämän papinviran, jonka hän jo vuonna 1619 oli menettämällänsä. Virasta vapauduttuaan hän asuen milloin kuluennaisissa, milloin Tynkkylänjoella vaikutti papilliseen tapaan silloisen Haapalan neljänneksen puolella, josta pian muodostui Kerimäen pitäjä nähtävästi juuri hänen aloitteestaan. Virallisesti papiksi hän ei kuitenkaan päässyt tähän pitäjään, jonka kirkko tuli aivan hänen sukutilansa ääreen.

Hänen epäonnensa osittain joutuineen siitä, että hän ei ollut tuomiokapitulin suosiossa. Kun kapitulia oli asiasta muistutettu ja maan kenraalikuvernööri oli vielä lisäksi vuonna 1632 huomauttanut, että tämä pappi, jonka toimista hän oli virkamatkoillaan kuullut, ansaitsi saada jonkin vakinaisen ja hyvätuoloisen papinviran, lienee hän samainen Matti Antinpoika, joka seurakunnan ankarasta vastarinnasta huolimatta nimitettiin 1635 Sakkolan kirkkoherraksi ja joka tässä virassa mainitaan vuosina 1640—1644.

Hän oli kaikesta päättäen hieman levoton luonne...

Näin siis kertoo historia ja historioitsija Mikko Saarenheimo Savonlinnan Kaupungin Historiassa.

Sakkolan Historiassa sivulla 149, kohdassa papisto, mainitaan nimeltään kirkkoherra Matthias Andrae ja vuosiluvut 1640—44, mutta muut Matti Antinpoikaan kohdistuvat henkilötiedot näkyvät kokonaan puuttuvan, niin että ehkäpä tämä Savonlinnan Kaupungin historiasta poimimani löydös edes vähän valotaneen asian tätäkin puolta.

Mikä mahtoikaan olla se rikos joka vei Matti Antinpoikalta papillisen viran? Sattuikohan Matti Antinpoika talleamaan mahtavampansa varpaille? Näin ainakin sopii olettaa, sillä ahkeraan näkyivät aikalaisensa kirkonmiehet käräjäoikeuteen maallisen mammonansa edestä, joutui jopa Tukholmassa saakka.

Niinkuin Mikko Saarenheimo Savonlinnan Kaupungin historiassaan toteaa, oli Matti Antinpoika hieman levoton luonne. Näin ollen voimme olettaa, että hänen luonteensa levottomuuteen kätkeytyi muitakin kielteisiä piirteitä joihin vedoten Sakkolalaiset esi-isämme vastustivat hänen valintaansa kotipitäjäänsä sielunpaimenen virkaan.

Miksi Matti Antinpoika viihtyi uudessa seurakunnassaan vain nelisen vuotta? Etsiessämme vastausta tähän kysymykseen, me jälleen törmäämme samaan olettamukseen, koska Matti Antinpoika oli levoton luonne ja toisaalta hän oli erittäin kiintynyt Savonlinnaan ja sen kaupunkilaistuvaan yhdyskuntaan.

Sakkolasta lähtönsä jälkeen Matti Antinpoika näyttää kadonneen historian lehdistä. Ehkäpä hän — ikämies kun jo oli, siirtyi kotitalalleen ja kenties hänen maalliset jäännöksensä lepäävät Kerimäen vanhan kirkon, Matti Antinpojan sukutilaan rajoittuvalla Kallunmäen mustassa mullassa.

Todennäköisesti Matti Antinpoika oli erittäin hyvä saarnamies, sillä

tuskinpa muuten itse Suomen kenraalikuvernööri olisi muistuttanut tuomiokapitulia hänestä ja vaatinut hänelle hyvätuloista papinvirkaa. Kirjoittamistaan kuiteista päätellen oli Matti Antinpojan virkakielinä Ruotsi, mutta kirkossa tapahtuva Jumalanpalvelus tapahtui kansan omalla kielellä.

Kun muistamme, että Suomen kielen isä, Mikael Agricola valitsi Suomen kirjakielen pohjaksi Turun kaupungissa puhutun kielen ja Agricolan viitoittamaa tietä kulki Erik Sorolainen ja Maskun Hemminki liittivät siihen lisää lounaismaalaisia murteita, niin voimme olettaa, ettei itäsuomalainen kirkkokansa siitä kovinkaan costunut.

Että saisimme jonkinlaisen kuvan silloisesta yleiskielestä, lainaan tähän tarinaani erään hyvin vanhan jouluvirren säkeistön vanhasta virsikirjastani. Tätä vanhaa Jouluvirttä ovat varmasti taattojemme taatot muinoin veisanneet kotipitäjäämme Sakkolan kirkossa.

Virsi N:o 124. (Nykyisessä virsikirjassa N:o 26)

In dulci jubilo, nyt on iso ilo, Mailman Messias makaa, In praesepio, paistaa kuin aurinko armas Matris in gremio: Alpha es et o, Alpha es et o.

Virsi on todella vanha. Sen sanotaan olevan peräisin 1300 luvulta, eikä sen tekijää, sen enempää kuin suomentajaakaan tunneta.

Alunperin virsi on kirjoitettu Saksan- ja latinan sekoituksena, josta suomentaja on suomentanut vain saksankielisen tekstin, olettaen kai ettei Jumala ole opettanut suomenkieltä, joten katsoi varmemmaksi jättää latinan suomentamatta.

No, — aikansa kutakin sanoi entinen passi, ja näihin passimäisiin sanomiin yhtyy historioitsevin terveisin:

Vernerin Aataminpoika
Savonlinnan malmilta

Helsingin Sakkola-seuran kuulumisia

Seuran vuosikokous pidettiin 27. 2.1980 Karjala-talon Laatokkasalissa. Kokousta johti seuran puheenjohtaja Reino Söder ja sihteerinä toimi Annikki Purontaa. Pöytäkirjan tarkastajiksi valittiin Sirkka ja Leo Aarnio.

Kokous hyväksyi vuosikertomuksen ja tilinpäätöksen, myöntäen johtokunnalle tili- ja vastuuvapauden toimintavuodelta 1979.

Tulo- ja menoarvio sekä toimintasuunnitelma tälle vuodelle hyväksyttiin johtokunnan esittämässä muodossa.

Kokouksen yksimielisellä päätöksellä päätettiin kutsua rovasti Joonas Laurila ja hänen puolisonsa Ester Laurila Sakkola-seuran kunniajäseneksi.

Seuran johtokuntaan kuuluvat tänä vuonna seuraavat henkilöt: Puheenjohtajana Reino Söder, varapuheenjohtaja Eila Aro, sihteerinä Enni Strendell, tiedotussihteerinä Aulis Airtto, isäntänä Urho Kallonen, rahastonhoitajana Annikki Purontaa ja jäsenet: Matti Laamanen, Janne Lopenen, Eka Karppanen, Eino Systä, Martta Votka, Mai-Lis Paukku ja Alli Ollikainen.

Tilintarkastajiksi valittiin Kerttu Pitkänen ja Anja Hepokorpi ja heidän varalleen Olli Immonen ja Tauno Viskari.

Perinnetoimikunnan muodostavat sen entiset jäsenet: Aulis Airtto puheenjohtajana, Sirkka Immonen,

Matti Laamanen ja Aaro Lopenen. Naistoitimikunta Mai-Lis Paukku puheenjohtajana, Aune Pitkänen, Siiri Serri ja Alli Ollikainen.

Retkitoitimikunta: Eino Systä puheenjohtajana, Urho Kallonen ja Annikki Purontaa.

Jäsenmaksu on tänäkin vuonna kuusi markkaa hengeltä.

Vietämme saunailtaa Jollaksessa Karjalaisten kesäkodilla jonain kesäkuun alkupuolen arki-iltana ja teemme bussiretken Tampereelle Sakkolan pitäjäjuhlaan elokuussa.

PERUNAKUOPASSA

Tuli muistoista lähin, voimakkain kokemus sodan raivosta. Kesäkuun päivä valkeni niin ihanana kuin se vain voi Karjalan Kannaksella Kiviniemen kylässä. Luonto oli parhaassa kasvamisen alussa. Kaikki oli niin onnellista, lupaavaa. Rajalta kuuluva ukkosen jyrinä ei häirinnyt. Siihen oli totuttu.

Mutta sitten tuona aamupäivänä alkoi kuulua outoa ääntä, vou, vou, vouu... ja se alkoi kuulua yhä kovemmin kunnes olikin yläpuolellamme. Arvasin vihollisen pommikoneiksi ja hätäisinä keksimme juosta tyhjiin perunakuoppaan. Kuului muutamia räjähdysä ja sitten vou-ääni häipyi ja hyökkäys oli ohi.

Olimme vuokranneet pellon valtiolle perunamaaksi ja siksi pellolla oli paljon väkeä, sotilaita ja vanhoja sekä hevosia lannoite- ja perunakuormin. Meille luvattiin kylvää pari, kolme pitkää vakoa ja siksi Lasse, lapset ja meidän apuvanki olivat pellolla auttamassa perunan istutustyössä.

Vanki Ivan selitti minulle, että pommitus oli varoitus siviiliväestölle ja uusi pommitus tulee jonkun ajan kuluttua. Ei kukaan sellaiseen tietoon kiinnittänyt huomiota, sillä ensi hyökkäyksen pommit olivat pudonneet Linnanhakaan, mitään vahinkoa ei ollut tapahtunut.

Työt jatkuivat pellolla. Minä keitelin ruokaa ja välillä ajoin pyörällä Viipurin ja Raudun tienhaaraan, missä oli verojen keräys osuuskunnan parakissa. Väkeä oli kokoonnut paljon. Veronkantajia ei alkanut kuulua ja siksi päätin ajaa takaisin puolen kilometrin päässä olevaan kotiini, sillä olihan minulla tuli hellassa ja soppa kiehumassa.

Kun lähestyin kotia alkoi taas kuulua vou-vou rajalta päin. Arvelin, että nyt se sitten tulee, kuin tulikin se oikea hyökkäys. Ehdin pihalle ja lentokoneetkin näkyivät jo. Väki jäi pellolle. Eivät ehtineet tulla alas mäeltä mennäkseen piiloon perunakuoppaan. Painuin yksin kuoppaan, sillä en uskaltanut enää pellolle mennä, enkä jäädä mökkiin. Tunsin itseni turtuneeksi. Tuntui, että jotain väistämätöntä on tapahtumassa, josta ei pääse yli eikä ympäri. Kun sitten räjähdykset alkoivat ihan lähellä, niin perunakuopan puitteet tärisivät ja hiekkaa satoi päälleni. Olin polvilani, kyyryssä varjellen silmiä hiekasateelta. Ja rukoilin koko kurjan ihmiskunnan puolesta. Miksi, miksi, kyselin kuopan pimeydessä. Miksi

Muistojen kieraisut

Kiitos toimittajalle pikkuviestistä. Jos kuka torkkuu hän "mukkaa" kylkeen ja on kuin isä-hamo laumaleen — ja siitä pidän!

Kun katselen ikkunastani kevään näkymää ja näen koivujen suurten silmujen aukenevan, niin tulee vanhakin "ämmä" kuin hulluksi: Pitäisi saada uutta hametta, kenkää, pitäisi laihtua muhkurat pois...

Miksi en näitä saisi, eihän kukaan kiellä? Nainen on aina nainen. Tahতোisi kaikki mikä kiittää.

Karjalassa kun nuoruus meni ja silloin jo menin tanssimaan Kiiskilän suureen tupaan olin jostakin saanut valkoiset leipämalliset korvakorut ja löin ne korviini ajatuksin, että nyt hurmaan kaikki poikalapset!

Kun menin sisään yksi poika huusi: "Nyt tulee "kantakirja lehmä"! Ja vielä silloisista kaunistustavoista: Valkoista liitujauho-uunia pyyhkäisin nenäliinaan ja vetelin sitä leveisiin poskiini. Kreppipaperia huuliin. Lyijykynää kulmakarvoihin ja sitten olikin jo naamapuoli valmis! — Joku pureskeli huulet ja nipisteli posket punaisiksi.

Kaikki valtiit piti panna pöytään, että poika lohkeaisi!

Kyllä ne vei, mutta aina tyrkkäsivät takaisin. Ei yrtynyt eikä ärtynyt!

Silloin piti olla tytön vaalea, eikä tumma kuten nyt.

Kerran kysyin naapurin pojalta: — Sano nyt sinä suoraan millainen olen ja mitä pitäisi tehdä, että sul-

mitettu ja aamulla alkoi pakomatkata, joka tavallaan yhä jatkuu.

Rukouksen loputtomasti koko maailman puolesta yhtä hartaasti kuin perunakuopassa ja muinoin Myllytorpan kauneilla rinteillä: "Herra, armahda meitä!"

hasen saisin?! — Vastasi: "Kyllä muuten hyvä olet, mutta "pissaat" toiseen kenkääsi!" — Näin arvoituksellisia ja hauskoja vastauksia sain, oikein elämän huumorin rikkauksia.

Ja nuoruuden aika jatkui.

Kaksi paria meitä oli "riijakoita" tietenkin. Naapurin Anni meni kylään ja lupasi olla yötä. Menimme heidän kammariin ja asetuimme yöksi, mutta hän tulikin takaisin ja suoraan kammariin, huutaen: "Ei teäl uo mittiä "ikraimista" — ulos!

Ne tunteet loppui siihen... Jos nämä ihmiset nyt vielä eläisi, he olisivat aarteita henkisesti muille ja nyt muistelen heitä ikävöiden. — Silloin ei psykiatreja tarvittu, ne lääkkeet oli naapurissa. Sinne nauramaan vaan...

Nythän näin on Sakkola-juhlassa vaan. (Lisäksi kirjeellä saa aina "hännästä kiinni".)

On se kumma, että kintut on yhtä sukkelat kuin silloin kaikkeen hausaan. Ne lennättää vielä täälläkin suureen ilopitopaikkaan ja suun paimaan nauruun.

— — —

Kun seurasin esimerkiksi poikien hyväilytapoja tyttöilleen, ne oli aivan erilaiset pojalla ja pojalla.

Minun oli tällainen:

— Kun toi tanssin lopussa aina paikallen niin nipisti ja kieraisi aina kyljestä niin kovin, että joka kerta pakotti seuraavan tanssin alkuun... Hyvää hän varmasti tar koitti, mutta "koprat" olivat liian kovat, kuin olisi seppä syntyissään jo ollut. Minä olisin hyväksynyt hellemmät otteet, kun kerran rakkaudesta oli kysymys!

Nyt katselemme ja killitämme toisiamme täällä Tapiolassa, mutta "kieraisut" on harvenneet. — Toivon, että kevät toisi myös nipistämiset takaisin!

Klaudia Pelkinen

Näin tälläkertaa

Saima

Jääkäripataljoona 4:n (JP 4:n) perinteitä vaaliva

HÄMEEN JÄÄKÄRIPATALJOONA

lunastaa Kiviniemen varuskuntaelämään liittyviä valokuvia vuosilta 1922—1939 (myös kopiointityötä varten).

Asiaa Hämeen Jääkäripataljoonan esikunnassa hoitaa majuri Erkki Käkeli; os. Hämeen Jääkäripataljoona, PL 5, 13701 Parolannummi; puh. 917 - 25 301/386.

Muistoja Metsäpirtistä ja Sakkolastakin

Tuo keväinen aurinko taas lämmöllä hohtaa ja se meidät keväiseen luontoon johtaa.

Olemme menemässä kohti kesää ja siksi nämä muistotkin tuosta Metsäpirtistä herää.

On tuo Metsäpirtti pienoinen mielessä, joka oli tuon Sakkolan vieressä.

Kun pihatieltä maantielle tulín, niin heti sen rajapylvään viitasta luín.

Metsäpirtti alkoi tästä Virstakivestä, joka oli osa tuosta Terenttilän kylästä.

En soisi Metsäpirttiä pieneksi laskii, olihan alaa Sakkolasta aina Venäjän rajaan asti.

Maapinta oli Metsäpirtissä 187 neliökilometriä ja Laatokan osa oli aikamoinen sekkii.

Metsäpirttiin sopi asukkaita viistuhatsata ja peltohehtaareita oli jokseenkin sama.

Laatokan vettä piti kyntää kuin maata jos halusi hyvin ja runsaasti satoa saada.

Tämän todistaa jokainen Sakkolankin mies, joka Lietteemme ja Laatokan rikkauden ties!

Lietteeltä kuljetettiin Sakkolaankin paljon rehua, josta sai hyvä rotuporsas ”kasvatusmehua”.

Metsäpirtissäkin oli rotuporsaan kasvatus muotii, vaik Sakkolas se rotuporsaan maine luotii!

Vaikka sakolalainen Metsäpirtistä porsaansa osti, niin Sakkolan rotuporsaana sen Savossa ostajalle nosti!

Tämä oli sitä solidaarista rajakauppaa jossa yritimme vain toisiamme auttaa.

Vaatimuksena oli, että Sakkolan rotuporsaan piti olla sorja, kippura saparo ja lutta korva!

Sen vaatimuksen kyllä täytti, kun kauraryynii ja kokomaitoo syötti.

Nämä vaatimukset esitti meille nämä kaksi: Paukun Juho ja tuo Korkkisen Matti.

Paukulta sen ostomiehen homman peri poika Akseli, joka vielä Metsäpirtin puoleltakin niitä porsaita osteli.

Metsäpirtistä tässä piti muistaa ja siitä kertoa, mutta kun noista naapureista ei muistoissa saa mitään eroa!

Metsäpirtti oli pitkä ja kaita, että Raudun rajaan asti ulottui toinen laita.

Toisaalla välkkyi tuo Laatokan vesi, josta moni Metsäpirtin poika elantonsa veti.

Näin keväisin kun lumet ja jäät sulí, silloin aina Taipaleesta uusin uutinen tuli.

Tarkoitan tuota ”kurvin” kutua, joka oli oikein ylvään lohen sukua.

Silti uutinen ei ollut ennen kypsää, ennenkuin Suvanto oli jäistä tyhjää.

Eikä saaliskaan ollut tarpeeksi suuri, ennen kuin Suvannolla laiva ensikerran huusi.

Silloin vasta avautui tuo Metsäpirtin syli. Ensin piti mennä tuon Taipaleenjoen yli.

Taipaleenjoen yli mentiin lossilla ja se monesta niin tuntui oudolta:

Sitä virta joen yli vei, sekä takaisin toi, muun tekniikan kun Kaapre Viili siihen loi!

Ja vaikka lauttatoiminta oli varpin varassa, Jatkuu seur. sivulla

Laskiainen Vokki-Virkissä

Laskiaista vietettiin Vokki-Virkissä karjalaisten, lähinnä kannakselaisen ruokaperinteen merkeissä 23. 2. -80.

Vieraaksi oli saatu karjalaisille tuttu kotitalouden lehtori, kanneljärveläinen Irja Seppänen-Pora, kirjailija Unto Seppäsen sisar. Hän esitteli uutta, kolmatta painosta kirjastaan ”Apposkaalista mantsikkamöllöön”, kannakselaisia ruokaperinnettä, karjalaiemänniltä kerättyjä herkullisia ruokaohjeita.

Kirja on ollut suosittu kauniine värikuvineen, joita otettaessa uuteen, samoin kuin aikaisempiinkin painoksiin on käytetty, paitsi teki-jän omaa, myöskin Virkki-Käsityö-museon sekä käsityöneuvos Tyyne-Kerttu Virkin yksityistä esineistöä. Antaakseen sopivan näytön kannakselisten laskiaisruokien monipuolisuudesta, oli lehtori Seppänen-Pora käsityöneuvos Virkin toivomuksesta valmistanut sakkolalaista papurokkaa, jota valmistettaessa sanottiin: ”Oma sika, Oma papu, Oma kattila maku”.

Tilaisuuden ohjelmassa kuultiin myös majuri Aaro Asikaisen viulullaan soittamia kansanlauluja ja Sakkola-seuran sihteeri Enni Strengell lausui viehättävän sikermän Kan-teletarta.

Laskiaisherkkuja, hernerokkaa ja laskiaispullia kahvin kera tarjoili Rautu-seuran sihteeri Irma Nypelö ja taiteilija Liisa Vallioja.

Kiinnostavaa oli kuulla lehtori Seppänen-Poran esitys laskiaiseen liittyvistä ruoka- ja muista perinteistä seuraavaa:

”Laskiaisperinteiden mukaan piti ruoassa olla paljon rasvaa, niin että syödessä suupielet kiilsivät, silloin porsaas lihoivat kesällä Sakkolassa ja muissakin pitäjissä. Laskiaisena syötiin sorkkarokkaa ja siansork-

silti se toimi sen ajanvaatimuksen tasossa.

Tästä kun Neonsaaren ja Eevalan ohi mentiin niin silloin myös Koselan kyläkin nähtiin

ja siitä lähti tie tuonne Raajuun, sitä pitkin pääsi vaikka Rautuun.

Ennen Raajua oli Lapanaisii ja Vaskelan kylät, josta Koukkuniemeen ja Kirvesmäelle näkymät oli hyvät.

Kirkonkylään päästiin sitten vasta, kun tyyllisesti rakennettu puukirkko tuli vastaan.

Tästä lähti tie Hatakanmäelle ja sieltä tuli Paukunmäki, sekä sitten jo Puikkolankin näki.

Toinen tie lähti tuonne Saaroisten kylien suuntaan sieltä löytyi monta kyläryhmää lähellä Laatokan rantaa.

Toppari oli aivan siellä perällä ja aivan siinä Venäjän rajalla.

Ennen Topparia oli Martinkorhola ja Korholanjaama, ne oli alaltaan laajat, mutta asumuksista taajat.

Kannattaa mainita tuosta Arkuntanhuasta ja sitten tulikin jo vain Laatokka vastaan.

Sitten ei ole enää kun tuo Taipaleen kylä ja se olikin mielestäni kaikkein hyvä.

Sanottiin, että Taipaloist on tarkkoi miehiä, niitä kai sitten lienen miekiä!

Taipaleessa meillä olikin paljon työtä, vaikka olisimme jatkaneet kaiken yötä.

Ei ollut vielä tuo ”kurvin” pyynti vielä loppu, kun toukotöihin tuli jo hoppu.

Sitten oli työvuorossa tuo kesantomaa, sinne kun piti vielä sontakin ajaa.

Eikä kerinnyt vieläkään aikaa kunnon lepoon, vaan piti jo lähteä tuonne niitylle heinän ”tekoon”.

Kalamiesten piti vielä keritä rantapyydyksillä käymään, jos ois saanut soppakalaksi siian taikka säynään.

Ja kuka kävi kalassa tuolla väljemmillä vesillä, niin hänen piti olla jo noista Laatokan tavoista perillä.

Laatokan aallot kun oli niin vaahtopäitä ja se vaihtoi niin usein noita tuulia ja säitä.

Nyt saattoi olla ihan heratyyni, mutta kohta aallon selässä jo liian kova kyyti.

Silti mentiin niin etäs tuonne Laatokan ”sissää”, että rantoja ei näkynyt missää.

Tuolta tuli kallaa sitten mitä vain, lohta ja siikaakin kotona ”haukata” sain.

Jos tuota särkii söi, niin sai järkkiä.

Siikaa kun runsaasti söi, niin tuli mieleen naapurin piikaa!

Tämä ei anna aihetta keksiä, että olis tullut mieleen syksyistä — ”seksiä”.

Silloin vain kaupasta seksien tarve mieleen tuli ja ne, nykyiset keksit, aina vain suussa sulí.

Tämä mieliteko ei tuonut suurempia huoli, kun juostiin vain tuonne Pärssisen puotiin.

Sieltä pieni paketti tuota ”seksiä” tuotiin ja se yhdessä sakilla syötiin.

Niin siinä lähti nuo muutkin mietteet mielestä, samalla kun tuon ”seksin” makukin kieleltä.

Hyvä kauppias oli tuo Pärssisen Heikki, hän muun tavaran muassa tarjosi myös leikkii:

Kerran kun Heikin kauppaan tuli poliisi-Villet ja heti kun he oven avasi

niin Heikki Salakan Villelle jo tokaisi:

— Salakka on kapea kala. Eikö lohena olisi louskempi olla?

Nuora Villeltä hän taas kysäisi:

Jatkuu seur. sivulla

kia. Karjalan Kannaksella ja syys-teurastuksesta emännät varasivat ja suolasivat siansorkat, korvan ja kielen laskiaiseksi sorkkarokkaa varten. Vanhan perinteen mukaan laskiaisaterialla syötettiin hiljaisimmalle pöydässä olijalle sian kielenkärki, näin luultiin hänen tulevan puheliaammaksi.

Laskiaispyödyän antimien joukossa oli myös tärkeä sija maito- ja jauhuruoilla. Paistettiin laskiaisvehnäksiä tai -pullia, aikaisemmin ohra-kakkaroita, niitä pilkottiin kiehuvan maidon joukkoon ja syötiin maitolämmityksenä, tai ne nautittiin sellaisenaan kuuman maidon kanssa. Paistettiin myös oman tatarista jauhetuista jauhoista laskiaislinejä ja herkuteltiin niillä. Näin tehtiin, että lehmät heruisivat hyvin kesällä ja emännät voisivat kurnuta voita pytyt täyteen. Ja, että vilja ja herne kukoistaisi ja säilyisi raesateilta.

Laskiainen oli ennen kaikkea tärkeä pellavajuhla, silloin oli varmistettava tulevan kesän pellavan ja hampun kasvu. Sen tähden lapset ja nuoret laskivat vesikelkoilla tai isolla reellä korkeita liukkaita mäkiä. Iloisina huudettiin ”Pitkiä pellavia ja hienoja hamppuja”. Mitä pitempiä mäkiä laskettiin, sitä pitemmäksi toivottiin pellavan ja hampun varsien venähtävän seuraavan kesän kasvussa. Mäkeen saatoivat emännät viedä kuumaa maitolämmitystäkin, jolla mäenlaskijat vahvistivat itseään etteivät olisi kesken väsyneet.

Laskiaisena iloittiin ja riemuuttiin muutenkin kuin mäessä. Hevosella ajeltiin pitkin kylän kujasia ja lauaa loilotettiin: ”Laskiainen laulattaa, siansorkka naurattaa, liu, lau laskiaista.” Kaupungissa hevoset ja valjaat koristeltiin kirjavista krepipaperiruuksista tehdyillä köynnöksillä tai värikkäillä liehuvilla nauhoilla. Lapsia ja nuoria ajelutettiin kadulla, meren tai järven jäällä. Jälle rakennettiin jää- eli napakel-

— Miksi olet raipalla kuin nuora? Eikö olis parempi olla suora?

Vaikka ne Villet poliisin arvoa kantoi,
niin silti ne Heikille tuon sanonnan anteeksi antoi.

Vielä muistaa tahtoisin tuota Suvannon laivaa,
kuinka se kulki järvellä laidasta laitaan.

Koukkuniemestä se liikkeelle lähti
ja Kiviniemeen asti se mennä ähki.

Ei haitannut vaikka joku joskus heilu,
kun kyseessä oli milloin markkinareisu.

Suvantoon ei säästynyt koskaan vettä liikaa,
vaikka Vuoksen vesi sen läpi virtaa.

Vuoksen vesi aina Suvantoon sopi,
kun sen Laatokkaan päästeli Taipaleenjoki.

Se Suvannosta liika veden alas toi
ja iso järvi sen itseensä joi.

"Muistot sieltä vielä, et tällästä oij siel."

Kaipaamaan jään, että saisin käydä Taipaleessa vielä.

Edvard Laulajainen

koja ja niiden huimassa vauhdissa
kierrettiin loputonta ympyrää.

Suurin osa laskiaisperinteistä on
säilynyt meidän päiviimme saakka,
sitä on vaalittu ja viety eteenpäin
ties kuinka monessa sukupolvessa.
Vuosikymmenien kuluessa perinne
on joiltakin osiltaan uusiutunut,
mutta sen kansanomaisen perusta
on kuitenkin sama.

Laskiaisrokka on pysynyt sama-
na, hyvin haudutettuna ja suunmu-
kaisena, samoin laskiaisvehnänen ja
pullat joista uuden tavan mukaan
viime mainitut kodistellaan kerm-
vaahdolla. Kuuma maito ja linit
kuuluvat edelleenkin laskiaispyöjän
antimien joukkoon.

Laskiainen on alkujaan ollut kato-
lisen kirkon kevätapaaston alkamis-
juhla, silloin laskeuduttiin paastoon
ja pääsiäisenä päästiin paastosta.
Laskiaista vietetään kaikissa maa-
kunnissa samoin kaupungeissa, van-
ha perinne on rakenteeltaan sama,
vaikka eri paikkakunnilla on myös
omia tapojaan, jotka rikastuttavat
perinnettä.

Kansanomaisena merkkipäivänä
laskiaisesta sanottiin esim. Karja-
lan Kannaksella Sakkolassa: "Aatto
joulusta paras, iltapuoli laskiaista",

sillä laskiaisien vieton kohokohta
sattui iltapäiväksi. Laskiainen on
ollut yksipäiväinen juhla, sitä on
vietetty ilman aattoja ja jälkipäivää.
Vaikka Kannaksella seuraava päivä
keskiviikko olikin pöpperöpäivä.
Sen vuoksi on laskiaisesta sanottu:
Lyhyt ja leveä kuin laskiainen."

Käsityömuuseossa seurusteltiin ja nautittiin talon tarjoilusta kahvin
ja laskiaispullien kera. Vas. hammaslääkärit Irma Karjalainen,
Eila Kiuru, rva Annikki Kytölä, lehtori Irja Seppänen-Pora ja sak-
kolalainen pitokokki Eevi Kuisma ja talousopettaja Kerttu Var-
tiainen.

Koti ja työ

Koti, paras paikka
päällä maan.

Työstä väsyneenä
sinne tulla saan.

Olkoon meillä virka,
toimi mikä muu.
Jokaisella meillä
napsaa silti suu!

Ihminen kun työssään
väsyä, herpaantuu.
Siihen keksitty on sana:
Hän niin tressaantuu!

Lääke tähän lienee
lepo ihanin,
jonka koti antaa,
turvan lämpöisen!

Aamulla kun uuteen
päivään herään
ja voimiani kerään,
niin kuljen huomiseen
taas kevein askelin.

A L

SAKKOLAN PITÄJÄJUHLAT ensimmäistä kertaa Tampereella

Niinkuin kissa kuumaa puuroa,
ovat Sakkolan pitäjäjuhlat kiertä-
neet Tamperetta, Sakkolan sijoitus-
kuntien keskeisintä paikkaa.

Kaikilta neljältä ilmansuunnalta
valtaväylät tulevat Tampereelle ja
kaikissa Tampereen ympäristökun-
nissa asuu ent. sakkolalaisia.

Yleensä Sakkola-juhlat on järjes-
tänyt paikallinen Karjala-seura, ja
kun Tampereen Karjala-seurassa
on hyvin vähän sakkolalaisia, ei ole
mitenkään ihmeteltävää, että tällä
kertaa ovat juhlien järjestäjinä
Sakkolan sotainvalidit, joiden ker-
hon kotipaikka on juuri Tampere.
He ovat saaneet Suvanto-säätiöltä
juhlat järjestettäväkseen. Ja Tam-
pereella on tilaa.

Olemme vuosikymmenien aikana
todenneet moneen kertaan, että
Sakkolan väestön sijoituskuntien
kirkot ja juhlapaikat eivät ole ra-
kennettu Sakkolan pitäjäjuhlia var-
ten, vaan aina suurempi tai pie-
nempi osa yleisöstä on joutunut
luopumaan ohjelman seuraamisesta.

Nyt ei tilanpuutetta tule olemaan,
kaikki halukkaat mahtuvat juhla-
paikalle.

Sakkola-juhlat järjestetään kak-
sipäiväisinä ja jo lauantai-illan vie-
tämme Tampereen Kauppaoppilai-
toksella Sammonk. 45, Jäähallin
puoleisessa päässä. Alueella on hy-
vät paikoitustilat.

Viettäköämme ilta muistojen
merkeissä ystävien ja tuttujen pa-
rissa. Ohjelmasta silti senverran,
että sotainvalidi-veli Reino Volanen
juontaa illan ja kansantaiteilijayh-
tye LAIHTUMATTOMAT vastaa il-
lan musiikista.

Sunnuntaiaamun juhla jumalan-
palvelus on Tampereen Tuomiokir-
kossa, jossa saarnaa Sakkolan poi-
ka teol.toht. Yrjö Salakka. Hän on
nyt virassa Kanta-Espoon seura-
kunnan kirkkoherrana.

Samoin jumalanpalveluksen ur-
kurina on sakkolalainen Juha Ku-
parinen Nastolan seurakunnasta.

Alttaripalveluksen suorittaa Tuo-
miokirkkoseurakunnan pastori Ee-
ro Veneskoski.

Päiväjuhlaan, joka alkaa Tampe-
reen Yliopistolla 3.8. klo 14, on
juhlapuhujaksi lupautunut tohtori
Väinö Huuska. Niinkuin tiedämme
häinkin on syntynyt Sakkolassa.
Kansantänhuja esittävät Parkanon

Nuorisoseuran tanhuajat johtajana
Aino Pokkinen, tyttönä Sakkolassa
sukunimeltään Jääskeläinen. Kuo-
rolaulua esittää Tampereen Sota-
invalidien Veljeskuoro ja johtaa Al-
var Kivimäki. Yksinlaulua Hilka
Kivivuori, ym. ym.

Kaikki ent. sakkolalaiset huomioi-
kaa tämä kesän suurtaipaus Tam-
pereella ja myös ystävät mukaan!

Kun näinä vuosikymmeninä me
vanhimmat sakkolalaiset olemme
joutuneet käymään tätä "elämän
kiertokoulua", niin rohkaiskaa mie-
lenne ja ilmoittautukaa elokuun en-
simmäisenä lauantaina ja sunnun-
taina suurin joukoin Tampereen
Kauppaoppilaitoksen ja Yliopiston
"oppilaiksi!" Evästä ei välttämättä
tarvitse ottaa mukaan, sillä kum-
paisellakin juhlapaikalla on saata-
vana aseveli-hintaan juomia, kahvia
sekä ruokaa. Tarjoilun hoitaa Lin-
kosuon Merkkipäiväpalvelu. Tämä
ennakkotietona.

Lähemmin juhlasta ja sen ohjel-
masta Suvannon Seudun seuraavas-
sa numerossa.

Olette sydämellisesti tervetullei-
ta Tampereelle!

Toimikunnan puolesta

Martti Karonen

Sakkolan Sotainvalidit ja Veteraanit

Kerhon vuosikokous IKAALIS-
TEN Terveyskylpylässä 15—16.3.
1980. Kokouksena avasi Kerhon pu-
heenjohtaja Martti Karonen, jonka
jälkeen kunnioitettiin sodissa kaa-
tuneiden Sankariveljien muistoa
hetken hiljaisuudella.

Kokouksen puheenjohtajaksi va-
littiin Aapro Jääskeläinen ja sihtee-
riksi Reino Volanen. Pöytäkirjan

tarkastajiksi Lauri Lamppu ja Eino
Sulervo.

Kerhon tilintarkastajiksi v. 1980
valittiin Erkki Lopenen ja Risto
Jääskeläinen.

Kerhon tämänhetkinen johtokun-
ta. Puheenjohtajaksi valittiin edel-
leen Martti Karonen, varapuh.joh-
taja Lauri Lamppu, sihteeriksi Rei-
no Volanen. Muut jäsenet: Martti

Salmela, Eino Sulervo, Eero Kurik-
ka, Väinö Tenkanen, Hannes Lem-
metti, Aarne Naskali, Viljo Puron-
taa, Arvi Tiinus ja Adolf Eräranta.
Kerhon taloutta hoitaa edelleen pu-
heenjohtaja.

TOIMINTAKERTOMUS
VUODELTA 1979

Hyvät sotainvalidi- ja veteraani-
veljet.

Neljä vuosikymmentä on kulunut siitä, kun aseet vaikenivat ja monet teistä alkoivat tuskallisen vaeluksen kohti tuntematonta, uutta kotiseutua.

Te täytitte nurkumatta ja kunnialla velvollisuutenne kotiseutua ja isänmaata kohtaan. Monet teidän aseveljenne uhrasivat nuoren elämänsä tämän rakkaan synnyinmaamme vapauden ja itsenäisyyden alttarille. Uskomme, että näinä päivinä teidän ajatuksenne ovat viivähäneet noissa menneissä tapahtumissa, tuolla Suvannon rantamaisemissa ja Taipaleen jokitörmillä.

Tarvittiin vielä toinen näytös, ennenkuin voimme taas jatkaa rauhantöitä, uusilla asuinsijoilla ja muuttuneissa olosuhteissa. Mutta, yhtä uskollisesti, kun te kerran ase kädessä puolustitte tätä maata, te ryhdyitte rakentamaan uutta kotia perheellenne, monet koskemattomaan korpeen, tai työskentelemään tehdassaleissa, konttoreissa tai mita moninaisemmissa tehtävissä.

Raskaita olivat varmasti monen kohdalla nuo sodanjälkeiset ajat. Mutta sitkeydellä ja uutteruudella te olette raivanneet paikkanne yhteiskunnassa.

Vuodet ovat vierineet. On tullut hopeaa hiuksiin. On aika pysähtyä ajattelemaan menneitä, kiihkeä elämäntahti on saanut väistyä.

Sakkolassa oli sodan aikana perustettu sotainvalidien alaosasto, mutta muuttuneet olosuhteet olivat lopettaneet sen toiminnan. Siksi kerhomme puheenjohtajan aloitteesta perustettiin tämä nykyinen kerho, jota sitten myös laajennettiin koskemaan myös sotaveteraaneja. Ja näissä merkeissä me sitten olemme jälleen täällä Ikaalissa.

Viime vuosikokouksen päätöksen mukaan kerhomme anoi Suvantosaatiolta oikeutta järjestää vuoden 1980 pitäjäjuhlrat. Tuo oikeus meil-

le sitten myönnettiinkin ja näissä juhlien järjestelyn merkeissä tämä toimintavuosi on sitten kulunutkin. Vuosikokouksen lisäksi on kerhon toimikunta kokoontunut neljä kertaa. Kerhomme tarmokas ja vitainen puheenjohtajamme on uutterasti työskennellyt juhlien järjestelyissä ja nyt olemme jo niin pitkällä, että huoneustot on varattu ja osaksi myös ohjelma on valmiiksi sovittu.

Kerhomme muusta toiminnasta on syytä mainita kesäretki Väinö Tenkasan kesäkodissa. Kuten muistamme Väinö esitti vuosi sitten kutsun saapua kesällä hänen vieraakseen. Tuota kutsua noudattikin sitten parikymmentä urhoollista. Suurenmoinen oli se vieraanvaraisuus mitä sitten tuolla Väinö kesäkodissa saimme kokea.

Saunomisen, uimisen, ruokailun, kahvittelun ja yhteislaulun merkeissä aika kului joutuisasti, että aamuaurinko oli jo korkealla kun totesimme, että päättynyt on juhlahetki. Kiitos Sinulle Väinö tuosta ikimuistettavasta hetkestä.

Kerhon puolesta on Hannes Lemmetille ja Eero Kurikalle ojennettu sotainvalidiiviiri, kiitollisuuden osoitukseksi siitä työstä jota he ovat sotavammaisten hyväksi suorittaneet. Poikkesimme myös onnitelukäynnillä Hanneksen täytettyä 75 vuotta. Kerhomme varapuheenjohtaja Lauri Lamppu saavutti jouluna 60 vuoden iän. Kerhomme puolesta kävimme esittämässä onnentoivotukset ja saimme nauttia suurenmoisesta kestätyksestä.

Hyvät veljet!

Toivomme, että tuo talvisodan ihme YKSIMIELISYYS vallitsisi aina meidän keskuudessamme ja pyrkikäämme vaalimaan karjalaista ja sakkolalaista kulttuuriperinnettä. Toivokaamme kaikille hyvää koukousmiestä ja aurinkoisia kevätpäiviä!

TOIMINTASUUNNITELMA V. 1980

Pääpaino kerhomme toiminnassa tulee alkaneella vuodella olemaan Sakkolan pitäjäjuhljen järjestelyssä. Toivomme, että jokainen joukkoomme kuuluva voisi antaa oman panoksensa noiden juhlien onnistumisen puolesta.

Toivomme, että jokainen joukkoomme kuuluva kotipaikkakunnallaan ottaa tehtäväkseen juhlien tiedottamisen ja juhlapaikkojen neuvonnan. On hyvin tärkeä Kerholle, että nuo juhlat onnistuvat järjestelyiden ja antinsa sekä myös taloudelliselta puolelta.

Jos nuo juhlat onnistuvat hyvin, voi Kerho suunnitella toimintaansa pitkälle tulevaisuuteen.

Olisi tietysti erittäin miellyttävää, että vuosikokouksiin ja muihinkin retkiin sekä toimintaan saisimme yhä runsaamman osanottajajoukon. Pyrkikäämme vastaisuudessa saamaan mukaan tuttavien ja ystävien. Pyrkikäämme niin kauan kuin meillä vielä voimia ja terveyttä riittää vaalimaan tätä yhdessäoloamme ainakin kerran vuodessa.

Kerhotoimikunnan puolesta

Reino Volanen, sihteeri

SISARUKSET OPINTIELLÄ

Lääket. lis. Ulla Lundström o.s. Aho väitteli lääket. ja kirurgian tohtoriksi Helsingin yliopistossa 18. 1. 1980.

Erikoissairaanhoidaja Ritva Kuokkanen o.s. Aho valmistui sairaanhoidonopettajaksi Helsingin sairaanhoito-opiston jatkokoulutustaostosta 17. 4. 1980.

Jari Aho kirjoitti ylioppilaaksi Liperin lukioista 31. 5. 1980.

Heidän vanhemmat: Emmi ja Kaarle Aho, Liperi. Äiti on syntynyt Sakkolan Vilakkalan Meskasia.

Tamperelainen Sotainvalidien Veljeskuoro Amerikassa

Sotainvalidien Veljesliiton Tampereen osaston Veljeskuoro kävi konsertti- ja laulutervehdysmatkalla Floridassa, lyhentämässä Suomen kiitosvelkaa Amerikan suomalaisille. Sillä vuosien ja vuosikymmenien aikana ovat Amerikan suomalaiset lukemattomissa keräyksissään luvuttaneet rahaa suomalaisten sotainvalidien tukemiseksi, milloin mihinkin tärkeään kohteeseen. Viimeisimpiä lienee ollut Kaunialan Sotavammasairaalan hyväksi toimeenpannut laajat keräykset.

Kuoron isäntänä ja tilaisuuksien järjestäjäksi oli lupautunut Floridan Suomalaiset Aseveljet, joilla on erittäin vilkas toiminta Amerikan suomalaisten keskuudessa. Veljeskuoro seurueineen sai osakseen mitä parhaimman vastaanoton ja huolenpidon. Aseveli-kerhon toiminnan keskipiste tuntui olevan Lake Worth sekä Lantana -nimiset rannakkaiset kaupungit Floridan itärannalla, jossa on yli 10 000 suomalaissyntyistä asukasta, joten kielivaikeudet eivät ole voittamattomat.

Lentokoneen laskeutuessa West Palm Beachin lentokentälle n. klo 3 yöllä paikallista aikaa, niin Suomen pakkasesta saapuneille yli 20 asteinen lämmin yöilma oli erittäin miellyttävän tuntuinen.

Kuoron johtaja Alvar Kivimäki komensi veljet esiintymismuotoon ja kuoro lauloi tervehdykseksi Suomesta "Suomen laulun".

Floridan Suomalaisen Aseveljen puolesta oli vastassa puheenjohtaja Henry Karttunen. Hän toivotti matkaseurueen tervetulleeksi Amerikkaan. Kun minä esittelin itseni, kysyi Heikki: — Uot sie Sipilämen poikki? — No uonha mie, vastasin Heikille. — Mie uon Noitermaast, sanoi Heikki. Naapurikylän pojat, Heikki Vpl Pyhäjärveltä ja

Martti Sakkolasta tapasivat toisensa ensimmäisen kerran elämänsä aikana Amerikan mantereella, ja tästä alkoi poikien "vientti".

New York -uutisista otettu englannin kielinen lentileike kertoo suomennettuna suunnilleen seuraavaa:

SUOMALAISTA KOTI-IKÄVÄÄ

Minulla on ollut ilo kuulla Suomalaisten sotainvalidien-veteraanien laulua IMATRA HAALISSA 6. 3. 1980. Veljeskuoro lauloi FINLANDIAN. Voimakkuuden noustessa ja laskiessa katselin ympärilläni ja näin ihmisiä, jotka olivat suomalaisia koko sydämeästään ja sielustaan. Tunnelma oli erikoinen, jonkinlaista katkeran-suloista ja surullista liikuttuneisuutta maalle, joka kerran oli ollut heidän ja joka nyt oli vain muisto monien mielissä.

Tällainen oli toisen sukupolven Amerikan suomalaisten tunteita kuvaava selostus jonka oli kirjoittanut Amerikan suomalainen siirtolaislapsi Debbie Lampi. Hän oli kuuntelemassa Veljeskuoron laulua

suomalaisella seurantalolla Imatra Haalilla New Yorkissa ja tällaiset siis olivat siellä syntyneen siirtolaislapsen vaikutteet Sibeliuksen mahtavasta Finlandiasta.

Kun pyysin Suomessa suomentamaan tämän lehtileikkeen, niin sain lähes heti vastauksen:

Hei äijä!

Mie sain suomennettua sen koko jutun. Ajatus on suuripiirtei sellane ko paperi kääntöpuolel lukkuo. Sanast sanna sitä ei voi kääntää, mut toivottavast se on melkei oikei! Terveisin Anne.

Näistä tärkeistä asioista on säilytettävä perinne. Ihmiset jotka lähtivät Suomesta esim. 6 vuotta sitten voivat kysyä kuorolta: — Millainen ilma oli Suomessa? Niinkuin pastori Palonen kertoi.

— Tämä suomalaisten sotainvalidien ja veteraanien vierailu täällä oli näkyvä todellisuus meidän yhteydestämme Suomeen. On olemassa näkymätön silta Atlantin valtameren yli, joka silta vahvistuu tällaisten iltojen mukana.

Äskettäin me julkaisimme runon SIIRTOLAISLAPSEN LAPSI, kirjoittanut Jeanne Mäki New York -uutisissa. Tänä iltana tuo runo tuli mie-

Ratkaisevasti Veljeskuoron Floridan matkan onnistumiseen vaikuttanut Sakkolan poika Väinö Vanhanen vaimonsa Jennyn ja kirjoittajan kanssa kauniin SUVANTOLAKSI nimetyn kesäkotinsa pihalla Floridassa.

leeni. Minä olen myös siirtolaislapsi. Tuo runo ja tämä ilta valtasi-
vat tunteeni syntyperälleni ja maal-
le joka on minun...

Näin jatkuu siirtolaistytön kirjoi-
tus ja hän jatkaa:

Nämä ovat muistoni Suomen ke-
sästä, jossa opin mikä minä olen
ja mikä on minun. Lukiessani hal-
tioituneena "siirtolaislapsesta", tun-
sin, että nämä tunteet eivät haihdu,
vaikka kukin sukupolvi elää ja kuo-
lee maassa, joka on nyt meidän ko-
timaamme.

Näiden tunteiden kuuluminen
maalle, josta vanhempani ovat läh-
teneet, on lahja, ne ovat todellisia,
ne elävät yhä!

Olen kysellyt vanhemmiltani: —
Kuinka ikänä pystyitte lähtemään
Suomesta? — Ajat olivat vaikeat,
he vastasivat. He tekivät sen jotta
minulla olisi parempi.

On paljon sanottavaa näiden voi-
makkaiden kulttuuri-perhesiteiden
säilyttämiseksi Suomen kanssa, kun
omistaa kaksi kotia, joista toinen
on jätetty tunteelle ja joista ei tie-
dä kumpi on "oikea koti", jos kos-
kaan voi olla sellaista.

Olen kiitollinen suomalaista alku-
perää olevalle ylpeydelleni, joka on
juurtunut minuun, sekä sopiville
mahdollisuuksille oppia tietämään
mikä on myötävaikuttanut ja jat-
kuvasti myötävaikuttaa elämääni.

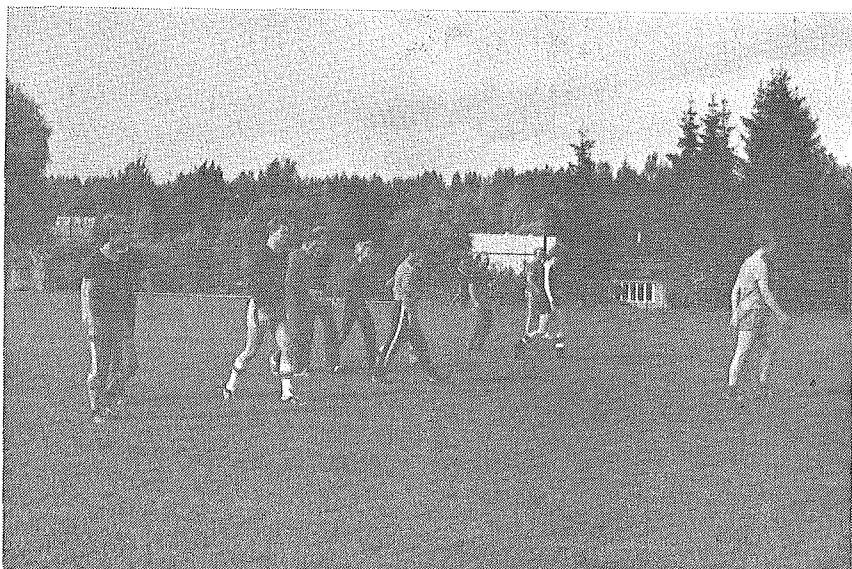
Kiitän suomalaisia sotainvalideja
perintömme MUISTAMISESTA!

Näin Amerikan suomalainen siir-
tolaislapsi Debbie Lampi.

— — — —

Kyllä meillä karjalaisilla, esimer-
kiksi siellä Suvannon rantamilla
lapsuutensa ja nuoruutensa eläneil-
lä olisi paljon kerrottavaa omille
siirtolaisten lapsille, että saisimme
heihin samat ajatukset ja isänmaan
rakkauden sekä ylpeyden, Suomea
ja omaa synnyinseutuamme Karja-
laa kohtaan, niinkuin tuo Ameri-
kan suomalainen siirtolaislapsi tun-
teistaan Suomea kohtaan kirjoituk-
sessaan kertoo.

Martti Karonen

Viime kesän karsintaottelusta Pirkkalan ja Karosen joukkueen välillä.
Pirkkalaiset poistumassa kentältä.

SAKKOLALAISET JALKAPALLON POTKIJAT!

Perinteinen jalkapallo-ottelu sak-
kolalaisten jalkapallomestaruudes-
ta pelataan Sakkola-juhlien aikana
TAMPEREELLA Sorsapuiston ken-
tällä 3.8.1980 klo 12.

Sakkolalainen sijoituskuntasi rei-
pas urheilun ystävä! Kerää jalka-

pallojoukkue, jossa voi olla myös
tyttöjä ja rouvia, ja ilmoittaudu
karsintaottelua varten allekirjoitta-
neelle ensi tilassa.

Suvanto-säätiön myötävaikutuk-
sella on saatu komea kiertopalkin-
to mestaruuden voittavalle jouk-
kueelle.

Ilmoittautumisten toivossa. Ter-
veisin

Martti Karonen, puh. 931 - 175 706

UUSIA YLIOPIILAITA

Pirkkalan lukiosta: Heikki
Laamanen. Vanhemmat Aune
Laamanen o.s. Kelo Sakkolan Kar-
holasta ja Jorma Laamanen Sakko-
lan Sipilänmäeltä.

Ari Jortikka. Vanhemmat
Ebba Annikki Jortikka o.s. Makka-
ra Sakkolasta ja Veikko Jortikka
Sakkolan Vilakkalasta.

Lempäälän-Vesilahden lukiosta:
Kirsi Toivonen. Vanhemmat
Helli ja Heimo Toivonen Vesilah-
den Narvasta. Äiti, Helli o.s. Viro-
lainen on syntynyt Sakkolan Hovin-
kylässä.

Kati Kuisma Lempäälästä.
Vanhemmat Seija ja Aimo Kuisma.
Isän entinen kotipaikka Sakkolan
Haitermaa.

Juha Kuisma Lempäälästä.

SOTAINVALIDIEN VELJESLIITON LIITTOHALLITUS

on myöntänyt Sotainvalidien SUU-
REN ANSIOMERKIN Martti
Salmelalle, sotainvalidien hy-
väksi tehdystä työstä. Martti on toi-
minut Sotainvalidien Veljesliiton
Ruoveden yhdistyksessä, nykyisin
osaston puheenjohtajana.

Samoin on myönnetty Sotainvali-
dien Veljesliiton KULTAINEN AN-
SIOMERKKI Sakkolan Sotainvalidi-
kerhon puheenjohtajalle Martti
Karoselle. Hän on "pyörinyt"
Tampereen Sotainvalidien parissa
ja on Veljeskuoron puheenjohtaja.

Vanhemmat Aino ja Uuno Kuisma.
Heidän entinen kotipaikka oli Sak-
kolan Haitermaa.

Toimituksen tuoli

ni perusajatukseen: Tiedossani ei
ole yhtään entisen Sakkolan äitiä
jolle olisi edes anottu kyseistä kun-
niamerkkiä.

Konsulit herättää!

Ei lasten lukumäärän tarvinne yl-
tää pohjoismaalaisten tai kainuu-
laisten suurimpiin lapsilukuihin,
kyllä meiltä niin vanhempia kuin
nuorempiakin äitejä yltää 10—12
pienokaiseen, jotka lisäksi ovat
saavuttaneet ja heille on annettu
vanhempien puolesta tavallista kes-
kitasoa korkeampi koulutus pohja.

Tällaisin ajatuksin nyt kirjoitan
ja toivon, että jos ensikevääksi
pohjustettaisiin kunniamerkkien
myöntämistä Suvantolan sukukun-
nalle äitien osuudesta valtakunnal-
lisessa kiintiössä!

— — — —

Sakkolan historia-teoksen toisen osan aineiston keräyksestä

Sakkolan historia -teoksen toimi-
kunta kerää tämän kesän aikana ai-
neistoa teosta varten. Jokaiseen ky-
lään on nimetty "pääkerääjä" ja
he ovat lupautuneet oheisen mallin
mukaiselle kaavakkeelle keräämään
aineistoa jokaisesta kylästä. Tämä
kaavake on vain ohjeena eikä mi-
tenkään täysin sitova, vaan tietysti
aineistoa voi laajemmastikin kir-
joittaa, josta teoksesta ylitse jää-

vä aineisto jää Suvanto-säätiön ja
myöhemmin ehkä tieteellisen tutki-
muksen vapaasti käytettäväksi.

Kerääjät voivat myös oman pai-
kallisen tuntemuksensa perusteella
kirjoittaa talo talolta kyläkuvauk-
sen ja toivomus on, että työhön
suhtautuminen olisi myötämielistä
ja rakentavaa.

Sakkola-juhlien aikana otetaan
vastaan kaikkea kyläkohtaista tie-

Suomen kesä on vain hetkellinen,
pian ollaan jo elokuussa ja sen en-
simmäisenä pyhän seutuna kutsum-
me jokaista sakkolalaista ystävi-
neen omaan pitäjäjuhlaamme Suo-
men keskeisimmälle paikkakunnal-
le, ainakin entisen Sakkolan asuk-
kaita ajatellen, Tampereelle. Täällä
on sakkolalaisia lukumääräisesti
runsaammin kuin missään muualla,
onhan Tampere keskellä sakkola-
laisten asuttamaa aluetta ja lisäksi
voimakkaana teollisuuskaupunkina
on antanut työtä kauempaakin tul-
leelle väestölle.

Suvannon Seudussa on runsaasti
Sakkola-juhlaa koskettelevaa kir-
joitusaineistoa. Juhlan järjestää li-
säksi Sakkolan sotainvalidikerho. Ja
järjestäjien toivomus on, että jokai-
nen ihminen kuka "kynnelle kyki-
jää" saapuu juhlimaan. Kutsu on
tarkoitettu kaikille, eikä vain sak-
kolalaissyntyperää oleville kansa-
laisille.

Tervetuloa Tampereelle!

toutta ja yhtään asuntoa ei jätetä
ulkopuolelle kirjan kansien.

Lopullisesti teoksen aineiston
painokuntoon valmistaa myöhem-
min nimettävä kirjan toimittaja.

VALOKUVAT ON LÄHETETTÄVÄ
OSOITTEELLA SUVANNON SEU-
TU 37370 NARVA.

Kirjoittakaa palautusosoite ja
asiatiedot valokuvasta pehmeällä
lyijykynällä tai kuivamustekynällä
kuvan taaksen.

Tietoja tiloista ja talouksista Sakkolan kyläkuvaukseen

TIEDOT ANNETAAN VUODELTA 1939 ENNEN TALVISODAN ALKUA.

TIEDOT ANTOI:

OS:

PUH.

Kylä, mäkikunta ja tilan nimi

Tilan omistaja, ammatti, syntymäaika, kutsumanimi

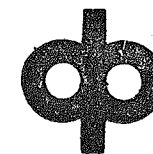
Puoliso, omaa sukua, lapset ja syntymäaika

Muut perheenjäsenet

Sotiin osallistuminen, haavoittunut, invalidi, kaatunut j.n.e.

Perheen nykyvaiheet, asuinpaikka

Muita tietoja: erikoiset harrastukset, tilan ja perheen vaiheita Sakkolassa

TAMPEREEN SEUDUN
OSUUSPANKKI

- JOUSTAVAN PALVELUN PANKKI -

Kaikki sähköasiat

voimme toimittaa edullisesti

NYT SÄHKÖLÄMMITYSASENNUKSET SOPIVASTI

RAASKAN SÄHKÖLIKE

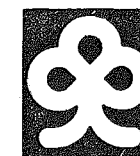
A-RYHMÄN SÄHKÖURAKOITSIJA

Vesilahti - Puh. 931 - 739 541

VESILAHDEN
OSUUSPANKKI

*joustavaa
pankkipalvelua*

Vesilahden Säästöpankki

auttaa - neuvo - palvelee

**LEMPÄÄLÄN
PELTITYÖ**

OM. V. RIIKONEN

Puh. Tampere 740 886 (verstaaseen)

Suorittaa kaikkia rakennusalan pelti- ja rautatöitä
urakalla ja laskuun.

**SUVANNON
SEUTU**

Suvannon ympäristön koti-
seutulehti, ilmestyy 1980
8 kertaa vuodessa.

Tilaushinta 30 mk vuosikerta.

Ilmoitushinnat 1 mk palsta
cm vakinaisista ilmoituksis-
ta alennus.

Toimituksen ja konttorin
osoite 37370 Narva. Puhelin
931 - 734 843.

Postisiirtotili TA 4307 63 - 1

Pankki Vesilahden Osuus-
pankki 37370 Narva. Käyt-
tötilin numero 551105-42772.

Vastaava toimittaja Viljo Pu-
rontaa.

Toimituskunta Viktor Ryyp-
pö, Helmi Uosukainen, Uu-
no Pulakka, Eero Koppanen
ja Väinö Kekki.